

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

FEATURES OF EVALUATION OF EFFICIENCY OF VEHICLE ACTIVITIES IN MODERN CONDITIONS

УДК 658.751

Попова Ю.М.

к. е. н., доцент кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій
Державний університет
інфраструктури та технологій

Серебряк В.В.

магістр
Державний університет
інфраструктури та технологій

Іванов О.О.

магістр
Державний університет
інфраструктури та технологій

У статті розглянуто сутність, поняття і критерії ефективності діяльності підприємства, особливості оцінювання ефективності діяльності транспортних підприємств в сучасних умовах. Високий економічний ефект досягається завдяки вдосконаленню організації та технології перевезень за відсутності капітальних вкладень або за незначної їх суми.

Ключові слова: ефективність, транспортні підприємства, логістика, показники, метод.

В статье рассмотрены сущность, понятие и критерии эффективности деятельности предприятия, особенности оценивания эффективности деятельности транспортных предприятий в современных условиях. Высокий экономический эффект

достигается благодаря совершенствованию организации и технологии перевозок при отсутствии капитальных вложений или при незначительной их сумме.

Ключевые слова: эффективность, транспортные предприятия, логистика, показатели, метод.

In the article the essence, concept and criteria of efficiency of the enterprise's activity, the features of the assessment of the efficiency of the activity of transport enterprises in modern conditions are considered. High economic effect is achieved due to the improvement of the organization and technology of transportation in the absence of capital investments, or with a small amount.

Key words: efficiency, transport enterprises, logistics, indicators, method.

Постановка проблеми. Проблема ефективності підприємства завжди посідала важливе місце серед актуальних проблем економічної науки, ця проблема є досить складною і такою, що важко формалізується. Адже будь-яке підприємство – це складна система, яку важко спростити, не втративши при цьому її суттєвих характеристик. Зацікавленість у збільшенні ефективності на підприємстві виникає на різних рівнях управління економікою (від власників приватного підприємства до керівників держави).

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання ефективності діяльності суб'єктів господарювання та її оцінки представляють особливий інтерес як для зарубіжних, так і для вітчизняних учених. Слід навести таких дослідників, як О.В. Бакалінський, Т.А. Говорушко, А.О. Касич, Л.О. Коваленко, Д.М. Костюк, А.В. Куценко, В.О. Мец, Л.Б. Миротін, А.Г. Некрасов, Є.В. Негашев, Д. Нортон, Р. Каплан, В.І. Отенко, О.М. Салига [1–15]. Незважаючи на значну кількість наукових праць та суттєві досягнення, існує низка дискусійних питань. Зокрема, наявні теоретичні розробки потребують уточнення та подальшого розвитку в напрямі теоретично-методичного та практичного характеру з визначення сутності підходів та методів оцінки ефективності діяльності підприємств, тому проблема вибору найбільш прийнятного методу оцінки ефективності діяльності підприємства в сучасних умовах з урахуванням нових чинників, що впливають на результативність функціонування підприємства, є досить актуальною і потребує подальшого дослідження.

Постановка завдання. Мета статті полягає у формуванні системи теоретичних знань і прикладних вмій та навичок щодо використання

принципів і методів оцінки ефективності виробництва; обґрунтуванні доцільності їх використання; розробці практичних рекомендацій щодо покращення діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Оцінка ефективності ґрунтується на певних критеріях і показниках. Критерії ефективності характеризують якісні сторони процесу, його сутність; це ознака, на основі якої проводиться її оцінка. Критерій ефективності повинен відповідати таким вимогам: повною мірою відображати результати господарської діяльності, фіксувати та вимірювати рівень досягнення поставленої мети. Як критерії зазвичай виділяють прибутковість, якість, економічність положення на ринку, якість трудового життя. Оскільки підприємство здійснює багатогранну та складну діяльність, а всі процеси взаємопов'язані, то і критерії, що характеризують дану діяльність, теж зв'язані між собою. Показники виражають кількісну характеристику явища та дають змогу визначити його стан та динаміку. В економічній літературі виділяють абсолютні та відносні показники, які характеризують економічні процеси та явища. Так, абсолютні показники характеризують кількісну величину явища, а відносні показники дають змогу порівнювати абсолютні; їх отримують, коли одну величину поділяють на іншу.

Відносні показники існують у формі коефіцієнтів або процентів. Для оцінки діяльності підприємства використовують усі показники в комплексі, а при одному критерії можна застосовувати декілька показників. Критерії і показники тісно пов'язані між собою. Так, обґрунтований вибір критерію буде визначати сукупність застосованих показників. Необхідно формувати відповідну систему критеріїв та показників для оцінки ефек-

тивності діяльності підприємства та визначення шляхів підвищення ефективності діяльності підприємства. Сутність проблеми полягає в тому, щоб досягти найкращого співвідношення між величиною ефекту і витратами, тобто на кожну одиницю витрат досягти максимального результату або мінімуму витрат на одиницю результату. Оцінка ефективності проводиться на підприємствах різних форм власності й організаційно правових форм із метою оцінки бізнесу, оцінювання доцільності інвестування капіталу.

В науковій літературі представлено декілька методичних підходів до оцінки ефективності [2; 3; 5; 11; 13]. Традиційний підхід ґрунтується на класичній моделі Дюпона «Рентабельність капіталу». Цей підхід передбачає оцінку ефективності з використанням двох груп показників: узагальнюючих, тобто показників першого рівня, які характеризують ефективність діяльності підприємства загалом на основі порівняння результатів діяльності з витратами ресурсів; та показників другого рівня, які оцінюють ефективність використання окремих видів ресурсів підприємства.

Багатофакторний підхід не став загально визнаним і рідко застосовується, тому що передбачає використання складних і важких для інтерпретації агрегованих індексів ефективності. Оцінка ефективності діяльності на основі концепції Performance Management (управління результатами) передбачає використання збалансованої системи індикаторів, включає різні фінансові та нефінансові показники, що дають змогу комплексно оцінити вартість підприємства та ефективність його діяльності.

Основним показником у цій системі є економічно додана вартість, другорядним – рентабельність. Заснована Р. Капланом і Д. Нортонем збалансована система показників [10] об'єднує більшість наявних показників у відповідні системи для оцінки й аналізу ефективності діяльності на будь-якому рівні управління. Основними недоліками цієї системи є її складність, обмеженість у застосуванні та формуванні показників. Тому М.В. Майер пропонує оцінювати ефективність функціонування суб'єкта господарювання на основі процесно-орієнтованого аналізу рентабельності.

Ця методика дає змогу відділити рентабельні процеси від нерентабельних для кожного споживчого сегменту, а також визначити рентабельність окремих продуктів і послуг та рекомендувати їх до продажу.

Математичний підхід характеризується широким застосуванням методів нелінійної динаміки, узагальнених функцій тощо. Економетричний підхід до оцінки ефективності ґрунтується на застосуванні параметричних методів оцінки, таких як метод найменших квадратів, скоригований метод найменших квадратів, метод без специфікації розподілу та непараметричних методів оцінки, які засновані на використанні математичного про-

грамування (аналіз середовища функціонування або оболонки даних, метод вільного розміщення оболонки, індекси продуктивності). Для систематизації методів оцінки ефективності діяльності підприємств наявну сукупність методів розділяють на дві групи: кількісні та якісні методи. Серед першої групи методів найбільш поширеними є вартісний та фінансово-економічний методи, тому що вартість виступає основним мірилом під час прийняття управлінських рішень та надання інформації власникам та акціонерам щодо зміни доходу на вкладений капітал.

Друга група методів оцінки ефективності акцентує увагу на окремих аспектах діяльності підприємства, а саме організаційному, соціальному, екологічному. Система методів, які застосовуються для оцінки ефективності діяльності підприємств, постійно оновлюється та ускладнюється, що викликає низку перешкод в їх упровадженні на підприємствах [3], таких як труднощі в розумінні методики розрахунку показників, проблеми отримання первинної інформації, низький рівень підготовки персоналу для проведення необхідних розрахунків показників, нерозуміння керівниками необхідності застосування нових методів та підходів до оцінки ефективності діяльності підприємства.

Зарубіжна практика свідчить про те, що широке використання сучасних методів оцінки результатів діяльності сприяє більшому розумінню специфіки діяльності підприємства, а сучасні методики аналізу результатів, спираючись на широкий спектр параметрів, забезпечують як кількісну, так і якісну узгодженість між показниками, що дає змогу точніше визначати ефективність діяльності на основі фінансових і нефінансових показників.

З урахуванням названих переваг використання сучасних методик вважаємо, що необхідно рекомендувати поширити їх застосування, вибирати тільки ті методи, які відповідають особливостям діяльності конкретного підприємства, забезпечують працівників необхідними знаннями щодо застосування вибраного методу, трансформують наявні бухгалтерські та фінансові дані щодо нових підходів оцінки. Тому необхідно систематично вивчати досвід провідних зарубіжних та вітчизняних підприємств стосовно механізму проведення оцінки ефективності діяльності.

Оцінювання ефективності діяльності посідає важливе місце в системі управління підприємством, оскільки результати оцінювання можуть бути використані для формулювання як стратегічних, так і тактичних цілей. Модель оцінки ефективності діяльності є індивідуальною розробкою для кожного підприємства, але можна виділити загальні напрями роботи [3–5; 11–15].

По-перше, визначення і формулювання мети проведення оцінювання ефективності діяльності підприємств. На цьому етапі приділяється увага

визначенню ситуативних факторів, як внутрішніх, так і зовнішніх, що впливають на рівень ефективності діяльності підприємства, на основі застосування методів аналізу, синтезу, індукції та дедукції, порівнянь, широкого обговорення проблеми, створення умов для творчості.

По-друге, формування такої системи критеріїв та показників ефективності діяльності підприємства, яка повинна всебічно характеризувати господарську діяльність та враховувати всю сукупність факторів підвищення ефективності, а також сприяти її об'єктивній оцінці.

По-третє, збір та обробка інформації для діагностики та аналізу ефективності діяльності під час застосування економіко-математичних методів, таких як коефіцієнтний метод, методи порівняння з нормативами та порівняння за певними критеріями, метод групування на основі достовірної, оптимальної, якісно повноцінної, науково обґрунтованої, систематизованої та своєчасної інформації.

По-четверте, аналіз структури та динаміки системи показників оцінки ефективності господарської діяльності на основі системного і порівняльного аналізу, методів групування, вертикального та горизонтального аналізу.

По-п'яте, оцінювання таксонометричних показників (як оцінювання за складовими ефективності, так і її інтегральна оцінка); при цьому застосовуються системний і порівняльний аналіз, метод таксономії, збалансована система показників, групування, інтегральний метод, метод грошової доданої вартості, грошового потоку віддачі на інвестований капітал.

По-шосте, багатофакторний кореляційно-регресійний аналіз ефективності господарської діяльності з використанням економіко-математичних методів моделювання, інтегральних методів, факторного аналізу.

По-сьоме, оцінка отриманих результатів та пошук засобів подальшого підвищення економічної ефективності господарювання за допомогою методів моделювання, методу ковзких середніх, екстраполяції, методу декомпозиції динамічного ряду.

Наведена послідовність аналітичної роботи з оцінки ефективності діяльності підприємства та методи, що використовуються при цьому, дають змогу не тільки характеризувати результати господарської діяльності, але й враховувати всю сукупність факторів підвищення ефективності, визначати принципові зміни функціонування підприємств у мінливому середовищі та стратегічні пріоритети підприємства, які задовольняли б зацікавлене коло осіб.

Фактори підвищення ефективності діяльності підприємства – це його якісні особливості, які приводять до зростання потенціалу та характеризуються можливістю позитивних змін, наявністю необхідних ресурсів та умов їх використання. Виділяють зовнішні та внутрішні напрями підви-

щення ефективності діяльності. Так, до зовнішніх напрямів відносять господарське законодавство, економічну і соціальну політику держави, інституціональні механізми, систему оподаткування, виробничо-соціальну інфраструктуру, платоспроможний попит підприємства і населення, структурні зміни, природно-кліматичні умови, науково-технічний прогрес, конкурентоспроможність підприємства. На внутрішньому рівні це такі чинники, як адаптивність та швидке реагування на зміни зовнішнього середовища, кваліфікація персоналу, безперервна інноваційна діяльність, наявність матеріальних і енергетичних ресурсів, система мотивації, методи оцінки ефективності та контролю. Оцінка ефективності підприємства з урахуванням наведених факторів дає змогу комплексно дослідити та проаналізувати отримані результати господарської діяльності.

Транспортний комплекс є важливою складовою економіки держави, який забезпечує життєдіяльність суспільства. Нормальне та злагоджене функціонування всього комплексу залежить від роботи великої кількості структурних підрозділів, зокрема роботи з обслуговування пасажирів. Вирішення завдання підвищення ефективності роботи транспортної галузі загалом суттєво залежить не тільки від якісного здійснення вантажних перевезень, але й від зниження собівартості пасажирських перевезень. Тому проблема забезпечення економічного управління пасажирськими перевезеннями в сучасних умовах вимагає розробки цілісної системи заходів для усунення недоліків у сфері організації соціально-значущих пасажирських перевезень.

У зв'язку з цим якісне вирішення названої проблеми прямо залежить від упровадження в практику сучасної техніки та новітніх технологій. Пріоритетним напрямом у діяльності транспортної галузі є також забезпечення ефективного використання основних фондів, особливо транспортних засобів. Місце того чи іншого виду транспорту в транспортній системі України, економічна оцінка ефективності роботи пасажирського транспортного комплексу і його складових визначаються за допомогою системи техніко-економічних показників, які поділяються на три групи:

1) експлуатаційно-технічні (пропускна й провізна спроможність, швидкість і час переміщення пасажирів, безпека руху, маневреність видів транспорту, ступінь надійності, рівномірності, регулярності (безперебійності) і ритмічності перевезень, рівень комфорту пасажирів);

2) натуральні (потреба в трудових ресурсах, паливі, електроенергії, металі та різних матеріалах, а також продуктивність праці);

3) вартісні (поточні експлуатаційні витрати, собівартість перевезень, інвестиції, фондомісткість, прибуток та рентабельність перевезень).

Кожний запропонований захід з удосконалення роботи будь-якого виду транспорту та його розвитку перед впровадженням має бути обґрунтованим техніко-економічними розрахунками. Під час виконання таких розрахунків здійснюється зіставлення можливих виробничих результатів і витрат. За результатами техніко-економічних розрахунків здійснюється відбір для вжиття лише тих організаційних та технічних заходів, які після їх впровадження дадуть найбільший економічний ефект.

Ефективність заходу визначається на підставі порівняння результатів, які буде отримано, з витратами на його реалізацію. Проте коли захід не вимагає значних матеріальних і трудових витрат, то його ефективність оцінюється тільки за отриманим результатом. Коли ж вжиття заходу можливе за умови використання інвестицій (капітальних вкладень), ефективність визначається обов'язковим зіставленням капітальних вкладень з економією, яку буде отримано.

Високий економічний ефект досягається завдяки вдосконаленню організації та технології перевезень за відсутності капітальних вкладень або за незначної їх суми. Такі вкладення окупуються за невеликий термін часу. Ускладнюється оцінка економічної ефективності реконструктивних заходів, тому що на їх здійснення потрібні тривалий час і великі капітальні вкладення. Фактори забезпечення ефекту включають цілу низку технічних та організаційно-економічних параметрів, що впливають на результативність конкретного перевезення, зокрема розвиненість інфраструктури, надійність і продуктивність технічних засобів, наявність конкуренції, матеріально-технічне забезпечення, нормативно-правова база, реклама.

Ефект виявляється у зміні таких показників, як обсяг перевезень та якість перевезень. Оцінка ефективності полягає в розрахунку ресурсних та результативних показників, а також групи спеціальних показників, що визначають вплив зміни якості перевезень на зміну їх ефективності.

Результат діяльності комплексу та підприємства визначається особливостями цієї діяльності. Підприємство здійснює свою діяльність в операційній, фінансовій, інвестиційній, науково-технічній та інших сферах. Операційний вид діяльності характеризується кількістю продукції для споживачів. Результат може бути не лише позитивним, тобто стосуватися кількості здійснених перевезень і надання додаткових послуг, але й негативним.

Підвищення ефективності є життєво важливим, особливо в умовах кризової економічної ситуації. Пасажирський транспортний комплекс України, згідно зі світовим досвідом, має вдосконалюватися адекватно економічному розвитку суспільства. У заходах, що запроваджуються в державі з метою підвищення якості транспортного обслуговування

нашого населення, слід враховувати геополітичний, природно-географічний та демографічний фактори. Державна транспортна політика має включати взаємопов'язані економічну, соціальну, екологічну, демографічну та військову складові, а також бути спрямована на подальше посилення соціально-економічного потенціалу України.

Комплексна методика економічної оцінки ефективності роботи та розвитку пасажирського транспортного комплексу передбачає використання системи заходів, які можна поділити на три групи:

- організаційно-технічні заходи, які не передбачають використання інвестицій (капітальних вкладень), а передбачають краще використання діючих постійних засобів транспорту з ліквідацією іноді вузьких місць, а також із впровадженням нових технологій перевезень пасажирів з метою зменшення експлуатаційних витрат під час забезпечення високого рівня безпеки, надійності і якості перевезень пасажирів;

- технічні заходи короткострокового й середньострокового характеру з інвестуванням за рахунок самофінансування та недержавних джерел фінансування за швидкої окупності капіталовкладень;

- великомасштабні технічні заходи з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу, які потребують великих інвестицій переважно за державний рахунок, а також вимагають тривалого часу на освоєння.

Забезпечення ритмічної і безперервної роботи транспорту загалом посідає в спектрі проблем життєдіяльності сучасного великого міста важливе місце, оскільки з ним пов'язане задоволення щоденних потреб у перевезеннях більшої частини населення. Від того як працює міський транспорт, також залежить діяльність виробничих та інших господарських підприємств, організацій, установ.

Вирішення проблем формування фінансових ресурсів, пошуку джерел фінансування, оновлення основних засобів та загалом фінансового забезпечення функціонування і розвитку транспортних підприємств, що нагромадилися впродовж останніх років, треба вважати актуальним напрямом наукових пошуків.

Транспортні послуги надаються з додержанням таких вимог:

- постійність (надійність) перевезень на маршрутах (лініях), що передбачає запобігання незапланованим перервам руху та відновлення перевезень у разі їх виникнення;

- врахування пасажиропотоків під час визначення кількості рухомого складу, що працює на маршрутах (лініях), а також складання розкладу руху на відповідний час доби;

- встановлення швидкості руху на маршрутах (лініях) з урахуванням технічних та експлуатаційних характеристик рухомого складу, а також вимог безпеки руху;

– відповідність технічного стану рухомого складу, що працює на маршрутах (лініях), визначеним законодавством нормативам;

– безпечність перевезень.

Транспортні підприємства здебільшого мають комунальну форму власності, яка й визначає специфіку фінансового забезпечення цих підприємств.

Слід відзначити, що управління підприємствами транспорту має свої особливості і відмінності від приватного сектору [4]:

– низька прибутковість, зумовлена специфікою функціонування комунального сектору та необхідністю задоволення суспільних потреб;

– державне регулювання ціноутворення;

– потреба в державній підтримці внаслідок недостатніх можливостей щодо формування власних фінансових ресурсів на розширене відтворення;

– невеликі можливості та обтяжливі умови отримання позикових коштів внаслідок збитковості або низької рентабельності підприємств.

Отже, основними проблемами транспортних підприємств є їх повільна адаптація до ринкових умов роботи і зумовлений цим складний фінансово-економічний стан, основними чинниками чого є [4]:

– нерівні умови конкуренції на ринку міських пасажироперевезень, лобювання зацікавленими особами інтересів приватних перевізників;

– неповна компенсація витрат на надання послуг з пільгових пасажироперевезень з боку держави, нерівномірність надходження субвенції протягом року;

– невідповідність тарифу на проїзд його собівартості, невідшкодування міськрадами різниці між економічно обґрунтованим та встановленим тарифом;

– критичний фізичний знос технічного парку.

Через вищенаведені чинники утримання об'єктів транспорту здійснюється на неналежному технічному рівні. У сучасних умовах мегаполісу міський електротранспорт може стати одним з найважливіших факторів ефективності функціонування виробничої, соціальної та культурної сфер життєдіяльності міста, забезпечуючи мобільність його населення.

Ситуація на світових ринках нафтопродуктів, зростання цін на паливо та вимог до екологічної безпеки тільки посилюють важливість міського електротранспорту для економіки України, оскільки міський електротранспорт певною мірою нівелює вищенаведені загрози.

Головною проблемою підприємств міського електротранспорту України є скорочення обсягів діяльності, тоді як запорукою успіху має бути їх нарощування з одночасною роботою над якістю перевезень і відносним скороченням витрат.

Підвищенню ефективності діяльності підприємств галузі сприятиме вжиття таких заходів [4]:

– технічне переоснащення підприємств міського електротранспорту з метою підвищення якості

перевезень, зокрема із впровадженням новітніх енергозберігаючих технологій;

– застосування лізингових операцій за неспроможності прямої закупівлі;

– передача цілісних майнових комплексів в оренду чи концесію.

Для оцінювання ефективності діяльності транспортних підприємств можна запропонувати як універсальні ключові показники ефективності, так і специфічні. До універсальних ключових показників ефективності транспортних компаній можна віднести виручку від реалізації, прибуток до вирахування відсотків та податків, рентабельність послуг транспортних компаній, частку доходів від перевезень у загальній сумі доходів підприємства, продуктивність праці, рентабельність активів, операційний прибуток, коефіцієнт оборотності тощо.

З метою досягнення значних успіхів у розвитку пасажирського транспортного комплексу необхідно розробляти державні цільові й галузеві програми ефективного розвитку окремого виду транспорту або для вирішення конкретної глобальної проблеми державного значення. У таких програмах слід враховувати необхідні пропорції між розвитком галузей економіки і пасажирського транспортного комплексу, окремих видів транспорту, господарств кожного виду транспорту, об'єктів виробничого і соціального призначення тощо.

Висновки з проведеного дослідження. В ринкових умовах пріоритетними напрямками розвитку транспортного комплексу на найближчу перспективу повинні бути підвищення якості перевезень пасажирів, надійності та безпеки експлуатації транспортних засобів; виділення перш за все інвестицій на оновлення та придбання нового рухомого складу; підвищення рівня комфорту під час обслуговування пасажирів; впровадження систем телекомунікації, інформаційних і ресурсозберігаючих технологій.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бакалінський О.В. Агреговане вимірювання споживчої цінності перевезень пасажирів / О.В. Бакалінський // Ефективна економіка. – 2013. – № 12. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2570&p=1>.
2. Говорушко Т.А. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісноорієнтованого підходу : [монографія] / Т.А. Говорушко, Н.І. Клімаш. – К. : Логос, 2013. – 204 с.
3. Касич А.О. Методичні підходи до оцінки ефективності діяльності підприємства / А.О. Касич, І.Г. Хімич // Бізнес-Інформ. – 2012. – № 12. – С. 176–179.
4. Коваленко Л.О. Фінансове забезпечення розвитку міського електротранспорту: стан, проблеми та перспективи вирішення / Л.О. Коваленко, Д.М. Костюк // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1: Економіка. – 2012. – Вип. 1. – С. 232–239.

5. Куценко А.В. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності підприємств споживчої кооперації України : [монографія] / А.В. Куценко. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2008. – 215 с.

6. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : [навч. посібник] / В.О. Мец. – К. : КНЕУ, 2009. – 132 с.

7. Миротин Л.Б. Эффективность интегрированной логистики / Л.Б. Миротин, А.Г. Некрасов [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.adviss.ru/content/view/10/7.

8. Мних Є.В. Аналіз фінансового стану і фінансових результатів діяльності підприємств : [навч. посібник] / Є.В. Мних. – К. : НМК ВО, 2008. – 159 с.

9. Негашев Е.В. Методика финансового анализа деятельности коммерческих организаций / Е.В. Негашев, А.Д. Шеремет. – М. : Финансы и статистика, 2013. – 134 с.

10. Нортон Д. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / Д. Нортон, Р. Каплан. – М. : Олимп Бизнес, 2010. – 320 с.

11. Отенко В.І. Формування аналітичного інструментарію оцінки ефективності діяльності підприємства / В.І. Отенко // Бізнес-Інформ. – 2013. – № 5. – С. 231–237.

12. Салига О.М. Антикризове фінансове управління підприємством : [підручник] / О.М. Салига. – К. : КНЕУ, 2005. – 386 с.

13. Стрілець Є.М. Ефективність як економічна категорія / Є.М.Стрілець. – Запоріжжя : КПУ, 2013. – 90 с.

14. Харчук О.Г. Управління ефективністю діяльності підприємств пасажирського господарства / О.Г. Харчук // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. «Економіка і управління». – 2012. – Вип. 21–22. – Ч. 1. – С. 260–265.

15. Яновський П.О. Пасажирські перевезення / П.О. Яновський. – К. : НАУ, 2012. – 436 с.

REFERENCES:

1. Bakalins'kyj O.V. Aghreghovane vymirjuvannja spozhyvchoji cinnosti perevezenj pasazhyriv / O.V. Bakalins'kyj // Efektyvna ekonomika, 2013. – № 12. – [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2570&p=1>.

2. Ghovorushko T.A. Upravlinnja efektyvnistju dijalnosti pidpryjemstv na osnovi vartisnoorijentovanogho

pidkходу : [monoghracija] / T.A. Ghovorushko, N.I. Klimash. – К. : Loghos, 2013. – 204 s.

3. Kasych A.O. Metodychni pidkhody do ocinky efektyvnosti dijalnosti pidpryjemstva / A.O. Kasych, I.Gh. Khymych // Biznes-Inform. – 2012. – № 12. – S. 176–179.

4. Kovalenko L.O., Kostjuk D.M. Finansove zabezpechennja rozvytku misjkogho elektrotransportu: stan, problemy ta perspektyvy vyrishennja / L.O. Kovalenko, D.M. Kostjuk // Naukovyj visnyk Chernihivskogho derzhavnogho instytutu ekonomiky i upravlinnja. Serija 1: Ekonomika. – 2012. – Vyp. 1. – S. 232–239.

5. Kucenko A.V. Orghanizacijno-ekonomichnyj mekhanizm upravlinnja efektyvnistju dijalnosti pidpryjemstv spozhyvchoji kooperaciji Ukrajinny : [monoghracija] / A.V. Kucenko. – Poltava : RVV PUSKU, 2008. – 215 s.

6. Mec V.O. Ekonomichnyj analiz finansovykh rezuljtativ ta finansovogho stanu pidpryjemstva : [navch. posibnyk]. – К. : KNEU, 2009. – 132 s.

7. Myrotyn L.B., Nerasov A.Gh. Efektyvnostj ynteghrovannoju loghistryky [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu : www.adviss.ru/content/view/10/7.

8. Mnykh Je.V. Analiz finansovogho stanu i finansovykh rezuljtativ dijalnosti pidpryjemstv : [navch. posibnyk]. – К. : NMK VO, 2008. – 159 s.

9. Neghashev E.V. Metodyka fynansovogho analiza dejateljnosti kommercheskykh orghanyzacyj / E.V. Neghashev, A.D. Sheremet. – М. : Fynansy i statystyka, 2013. – 134 s.

10. Norton D. Sbalansirovannaja sistema pokazatelej. Ot strategyy k dejstvju / D. Norton, R. Kaplan. – М. : Olymp Byznes, 2010. – 320 s.

11. Otenko V.I. Formuvannja analitychnogho instrumentariju ocinky efektyvnosti dijalnosti pidpryjemstva / Biznes Inform. – 2013. – № 5. – S. 231–237.

12. Salygha O.M. Antykryzove finansove upravlinnja pidpryjemstvom : [pidruchnyk] / O.M. Salygha. – К. : KNEU, 2005. – 386 s.

13. Strilec Je.M. Efektyvnistj jak ekonomichna kategorija / Je.M. Strilec. – Zaporizhzhja : KPU, 2013. – 90 s.

14. Kharchuk O.Gh. Upravlinnja efektyvnistju dijalnosti pidpryjemstv pasazhyrskogho ghospodarstva / O.Gh. Kharchuk // Zbirnyk naukovykh pracj Derzhavnogho ekonomiko-tekhnologhichnogho universytetu transportu. Ser. "Ekonomika i upravlinnja". – 2012. – Vyp. 21–22. – Ch. 1. – P. 260–265.

15. Janovs'kyj P.O. Pasazhyrskji perevezennja / P. O. Janovs'kyj. – К. : NAU, 2012. – 436 s.

Попова Ю.М.

Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of Business Logistics
and Transport Technologies
State University of Infrastructure and Technology

Серебряк В.В.

Master's Degree
State University of Infrastructure and Technology

Іванов О.О.

Master's Degree
State University of Infrastructure and Technology

FEATURES OF EVALUATION OF EFFICIENCY OF VEHICLE ACTIVITIES IN MODERN CONDITIONS

In the article the essence, concept and criteria of efficiency of the enterprise's activity, the features of the assessment of the efficiency of the activity of transport enterprises in modern conditions are considered. High economic effect is achieved due to the improvement of the organization and technology of transportation in the absence of capital investments, or with a small amount. The high level of efficiency of the company's activity shows the rational use of material, labor, financial resources, and the company's ability to meet the needs of consumers, competent management of the enterprise.

The question of efficiency of management is a key place in the management of the activities of enterprises of different forms of ownership. Its interest arises at all levels of management of the national economy. The current stage of economic development is characterized by high levels of uncertainty, the presence of systematic crisis phenomena and, consequently, the instability of the development of both the economy as a whole and each economic entity, therefore, the activation of actions to improve the efficiency of their functioning and to solve problems of management and evaluation the effectiveness of the enterprise based on the use of new approaches and methods of assessment, since existing approaches do not provide a complete reflection of the results of the state enterprises.

Economic efficiency reflects: the degree of use of material, financial, labor, natural and other resources; production of the corresponding value at the least cost; achievement of the largest volume of production using the resources of the corresponding value; the amount of expenses to achieve the goals set.

An assessment of effectiveness is based on certain criteria and indicators. The criteria of effectiveness characterize the qualitative aspects of the process, its essence, a feature on the basis of which its evaluation is carried out. The criterion of efficiency should meet the following requirements: fully reflect the results of economic activity, record and measure the level of achievement of the goal.